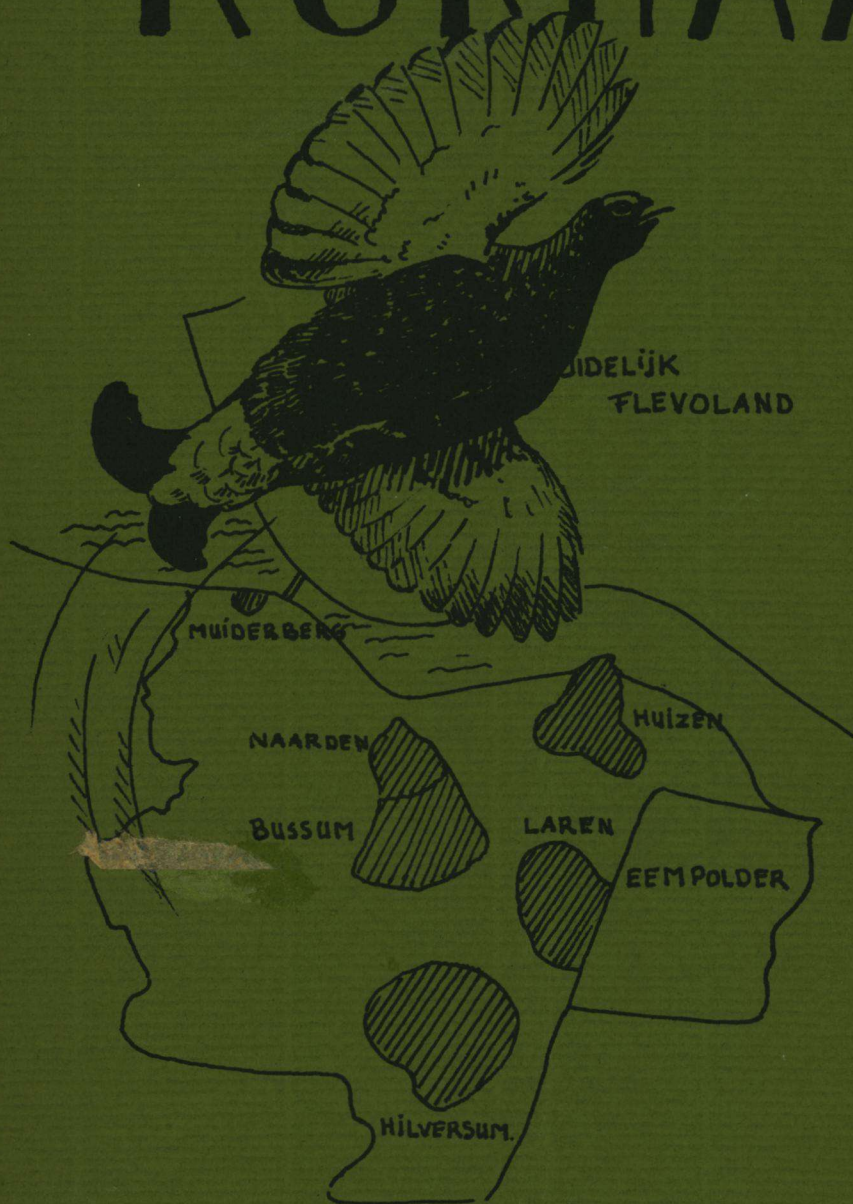

DE KORHAAN

VOGELWERKGROEP

HET GOOI EN OMSTREKEN

R E D A K T I O N E E L

Ons verenigingsorgaan "De Korhaan" wordt thans niet meer gestencild waardoor dit werk, dat veel tijd en moeite vergde, van de baan is. Jarenlang heeft mevr. Reddingius hiervoor een kamer opgeofferd om ons blad af te draaien. Ook de verzending, die zij met enkele medewerkers nog steeds verzorgt, is een heel karwei en dit mag ook wel eens worden vermeld.

Lenie, bedankt! Wij hopen nog vele jaren een beroep op je te mogen doen.

Jaren lang, ook als bestuurslid, heeft B. van Poelgeest veel werk voor onze vereniging verricht, o.a. in de Avifauna Commissie. Daar hij nu al zijn tijd aan zijn studie moet geven heeft hij bedankt als bestuurslid. Bob, ook jij onze dank voor de tijd aan onze werkgroep besteed.

Ook een nieuw lid willen wij even in het zonnetje zetten. Het is de heer Moerman, die ervoor heeft gezorgd dat wij thans kunnen beschikken over een prachtige nieuwe verenigingsruimte. Een paar maanden geleden moesten wij het Noodschooltje verlaten - het zou eindelijk afgebroken worden - en er moest snel een onderkomen gevonden worden voor ons archief. De betreffende ruimte is de Aula van de Godelinde Scholengemeenschap te Naarden, gelegen aan de oude Rijksweg ter hoogte van de voetgangersbrug, schuin tegenover King Car (te bereiken via de ventweg).

Wij willen hier tevens een woord van dank uitspreken aan Rie de Wijs, die zich steeds heeft ontfermd over het lot van ons "Noodschooltje". Ondanks de voor haar nu ontstane transportproblemen, is zij gelukkig nog bereid ons waar nodig te assisteren.

Iedere tweede dinsdag van de maand kunt u in de Aula terecht vanaf 19.30. Komt u allen vooral eens kijken en meehelpen?

Tenslotte nog een verzoek aan u, leden van een WERKGROEP, u op te geven voor de komende tellingen en inventarisaties. De Waterhoentjes en Roofvogels zijn thans gauw weer aan de beurt (zie oproep in dit blad).

En nog een laatste verzoek: zend ons wat kopij voor "uw Korhaan"!

W.E. Cohen

P R O G R A M M A

- Zaterdag 10 december Naar de FLEVOPOLDERS.
Vertrek om 8.00 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. De tocht wordt gehouden met eigen auto's die naast een prettig vervoermiddel in die tijd van het jaar ook een mooie schuilhut zijn.
We zien dan de reeds gearriveerde wintergasten, zoals de ganzen, Wilde Zwanen, diverse eendensoorten. Uw gids is de heer S.H. Poelstra. Opgave voor 1 december bij C.de Rooy 02158 - 1641, b.g.g. 02153 - 86091, beide na 18.00 uur.
- Zondag 8 januari 1978 Wandelexcursie o.l.v. de heer J. Harder langs het TIENHOVENSKANAAL in de ochtenduren.
U hoeft zich niet op te geven. Vertrek om 9.00 uur. Verzamelen in de bocht van de Graaf Floris V weg, die loopt van de Hollandse Rading langs het woonwagenkamp naar het vliegveld Hilversum.
- Zaterdag 21 januari Dagexcursie naar ZEELAND.
Leest u het nog eens - het verslag in de Korhaan 11 november vorig jaar - "Een sfeervolle winterdag in Zeeland". Vijftig verschillende vogelsoorten lieten zich toen observeren.
Wij maken de tocht met eigen auto's (niet-autobezitters kunnen vaak mee als passagiers). Vroegtijdige opgave is voor uw excursieleider de heer IJ.S. Vogel erg prettig. Er wordt om 7.00 uur vertrokken vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum.
- Donderdag 26 januari Aantallen, verspreiding en terreinkeus van de KLEINE ZWAAN IN NEDERLAND is de titel van de DIALEZING die drs. E.P.R. Poorter van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders voor ons gaat houden.
Allereerst wordt u ingelicht over de huidige verspreiding in de overwinteringsgebieden van de Kleine Zwanen en die in de jaren zestig.
Daarna vertelt de heer Poorter wat de gevolgen van de waterverontreiniging van het IJsselmeer zijn, op de fouragegewoonten van de Kleine Zwaan.
(een artikel over dit onderwerp verscheen onlangs in het blad "Watervogels", 2e jrg. nr. 3 - september 1977 - pag. 85 - 96).
- Zondag 5 februari Ochtendexcursie langs de GOOIMEERKUST.
Welke tijd van het seizoen het ook is, altijd kunt u vogels waarnemen in dit gebied. Uw excursieleider en kenner van dit terrein de heer R. van Maanen, verwacht u om 8.00 uur bij de pier van Huizen.
- Zaterdag 18 januari of 6 februari Houdt de Vogelwerkgroep Grote Rivieren haar jaarlijkse GANZENEXCURSIE naar de Bijland en de uiterwaardengebieden langs de Rijn tussen Emmerich en Rees.
Een beperkt aantal van onze VWG-leden kunnen hieraan deelnemen. Opgave en inlichtingen voor 10 januari.

Donderdag 23 februari

Ons erelid de heer D.A. Jonkers, werkzaam bij het Rijksinstituut voor Natuurbeheer te Leersum, houdt een inleiding met als onderwerp:

DE OOIEVAAR IN NEDERLAND.

Deze algemene inleiding geeft u enig overzicht in de stand van vroeger en nu.

De resultaten van onderzoeken en de pogingen die worden ondernomen om de Ooievaar in ons land te handhaven en uit te breiden zullen met behulp van dia's worden toegelicht.

In het Vogeljaar van december 1977 vindt u een samenvatting over de Ooievaarstand van het afgelopen jaar in ons land. Men leze deze vooraf.

Vrijdagavond 3 maart

UILENEXCURSIE, landgoed Groeneveld en omgeving.

Tijdens de avonduren hopen we de Bos-, Rans- of Steenuilen te horen.

Vertrek om 21.00 uur vanaf de parkeerplaats die te bereiken is - komende uit de richting Hilversum via de Zandheuvelweg, langs Anna's Hoeve in de richting Baarn. Direct rechts na de rijkskwekerij Drakenburg. Komend van de rijksweg de eerste weg links voor het bord "Kwekerij Drakenburg".

Zaterdag 18 maart

Ochtendexcursie landgoed EINDEGOOI.

Een uniek bosgebied, overgaand in weiland en bouwland, waar u in de vroege morgenuren de voorjaarszang kunt beluisteren onder leiding van de heer E. Klomp. Vertrek om 7.00 uur vanaf het vliegveld Hilversum, Noodweg Nieuw Loosdrecht.

Donderdag 23 maart

ALGEMENE LEDENVERGADERING.

Te verwachten excursies:

april

In het gebied van de Vogelwacht Utrecht
Weekend op een waddeneiland.

mei

Roeiexcursie Naardermeer
Bezoek aan een Eendekooi en "Het Liesveld" ooievaarsdorp.

juni

Nachtexcursie langs een rivier
De Ooypolder.

Voor de excursies naar Zeeland en Duitsland kunt u zich opgeven bij C. de Rooy 02158 - 1641, b.g.g. mej. A. van Leyden 02153 - 86091, beide na 18.00 uur. Denkt u eraan dat: in de wintermaanden warme, waterdichte regenkleding en laarzen onmisbaar zijn; het meenemen van mondvoorraad en warme dranken (thermosfles) als zeer prettig ervaren wordt.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Het Vogeljaar

Zoals reeds in het vorig nummer werd aangekondigd, is de Stichting Het Vogeljaar genoodzaakt het abonnementsgeld voor haar tijdschrift per 1978 te verhogen tot f 13,50 in verband met stijgende druk- en papierkosten. Desondanks is dit nog maar een geringe vergoeding voor dit zeer interessante blad en wij zouden speciaal onze nieuwe leden op de mogelijkheid willen attenderen om zich via onze VWG tegen deze gereduceerde prijs (normaal f 17,50) te abonneren op Het Vogeljaar.

Dit tijdschrift, dat zesmaal per jaar verschijnt, kan ten eerste worden aanbevolen aan ieder die belangstelling heeft voor het wel en wee van onze vogels, zowel in Nederland als daarbuiten. Trouwens de Stichting Het Vogeljaar zet zich bijzonder in voor het lot van onze trekvogels in de Zuidelijke landen (o.a. in samenwerking met het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels) en daarom alleen al heeft zij uw steun zeer hard nodig.

In dit verband verwijzen wij naar het pas verschenen boek *Trekvogels - Hun mysterieuze en ongewisse reis over de continenten*, geschreven door Jaap Taapken en D.A.C. van den Hoorn ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stichting. Om vooral de aandacht van het grote publiek te vestigen op de gevaren waaraan onze trekvogels blootstaan, wordt dit boek verkocht door de grote kruideniers en Vroom en Dreesmann. De prijs is laag voor een zo rijk geïllustreerd boek (f 14,50) en u zult van de aanschaf zeker geen spijt hebben!

U kunt zich voor het tijdschrift Het Vogeljaar bij mij opgeven.

A. van Leyden (penningm.)
tel. 02153/86091

Ledenmutaties

Afgevoerd wegens verhuizing
zonder verder bericht : W.Th. van 't Zelfde

Nieuwe leden

hr. R. Becker, Willibrorduslaan 96, Hilversum
hr. H.J. de Boer, Adm. de Ruyterl. 119, Hilversum
hr. en mevr. A. Brans, Koningslaan 49, Bussum
mev. J.M. Eitjes, Leeuwenhoekstr. 166, Hilversum
hr. C.A. v.Ek, Lijsterbesl. 53, Nw Loosdrecht
mevr. A. Hartings, Kostmand 82, Huizen
hr. P.L. Hillen, Noolseweg 16b, Blaricum
hr. en mevr. H. van 't Hof, Prof. Kochstraat 8, Hilversum
mevr. J. Justus-Geldhoff, van 't Hofflaan 79, Amsterdam
hr. N.A. Klippel, Ruthardlaan 12, Bussum
mevr. I. Kostelijk, Beerensteinerlaan 38, Bussum
hr. S. Jansen, Noordereinde 170, 's-Graveland
hr. I.A. Mes, Dammerkade 12, Ankeveen
hr. H.J. Moerman, Fr. Halslaan 14, Naarden
mev. C. van Oorschot, Kampstraat 16, Baarn
hr. C. Rotermundt, Stalpaertstraat 33, Hilversum
hr. G. Schaap, Boezemkade 1, Muiderberg
mevr. A. v.Wingerden-Samson, Gooilandseweg 10, Bussum
hr. en mevr. G.J. Wit, Herdersweg 17, Laren

Ervaringen van een cursist

Dat de cursus van de Vogelwerkgroep "Het Gooi en Omstreken" voor de beginnende vogelaar nog altijd in een behoefte voorziet, bleek uit de welgevulde zaal van de Gereformeerde Kerk aan de Abraham Kuyperlaan te Bussum op woensdagavond 28 september j.l.

Een zestal avonden, die ten doel hadden de aanwezigen binnen te leiden in de boeiende vogelwereld, waren uitgetrokken voor de behandeling van vogels die wij in het najaar kunnen tegenkomen.

Beginnend bij de vogels rondom ons huis, werd geleidelijk de moeilijkheidsgraad wat hoger, om zijn hoogtepunt te vinden in de eenden, vooral wat betreft de vrouwtjes. Ook de ganzen, een soort waarvoor ons land als pleisterplaats in de winter van wereldbelang is, bleven niet onbesproken.

Door middel van fraaie dia's, vertoond door niemand minder dan de heer Vogel - nomen est omen - werd gewezen op kenmerken, die het mogelijk maken de soort te bepalen. Boeiend en doorspekt met veel veldervaringen verteld door mevrouw Reddingius en de heren Visser en van de Poel.

Mevrouw Reddingius, eendenspecialiste, werkt aanstekelijk door haar enthousiasme en de liefde waarmee zij over de vogels spreekt.

De heer Visser, Baardmanspecialist, een vogelkenner bij uitstek met een sterk gevoel voor humor.

De heer P. v.d. Poel, IJsvogelaar, duidelijk in zijn uitleg en een meester in het imiteren van vogelgeluiden.

Dat de theorie in het weekend daarop gevolgd wordt door een excursie is een ideale combinatie. Want wat op een dia scherp en bewegingloos te zien is, valt in het open veld niet mee.

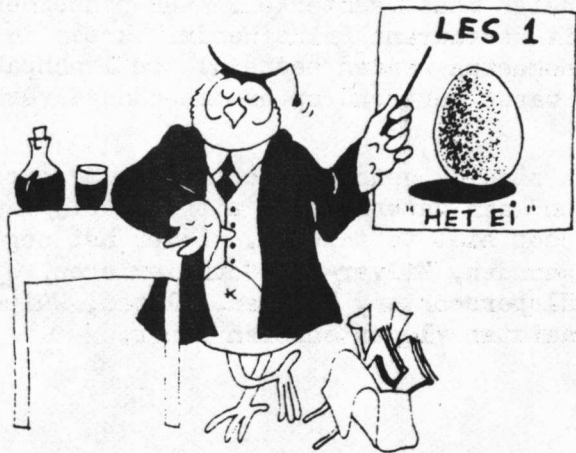
Hoewel ik door omstandigheden diverse excursies miste, vond ik het een bijzondere ervaring getuige te mogen zijn van het vogelvangen door de heer Visser ten behoeve van het ringonderzoek.

Moet mij tenslotte van het hart, dat ik de hoeveelheid behandelde soorten verdeeld over zes avonden maar iets te veel vond.

Dit deed echter niets af aan de kwaliteit, waarbij vooral het herhalen van degelijkheid getuigde.

Bovendien vormen de gezellige koffiepauzes een goede gelegenheid om wat nader contact te leggen met mede-cursisten en leden van de Vogelwerkgroep. Dat er zelfs twee heren voor de vijfde maal aan deze cursus deelnamen en ondergetekende zelf ook recidivist was, is het beste bewijs van een geslaagde opzet.

Met dank voor de leerzame avonden.

J.P. Kostelijk

Excursie Texel - 24 september 1977

Onder leiding van de hierin geroutineerde Y.S. Vogel werd met 3 auto's de tocht ondernomen naar het vogeleiland. Tegen 5.30 op een donkere mistige ochtend werd gestart. De route ging via de Schellingwouderbrug, de ELO, Middenmeer en Slootdorp naar den Helder, waar de veerboot Marsdiep het 14 personen tellende gezelschap overzette.

Het Noord-Hollands landschap was op de ochtendrit nog geheel verduisterd geweest, niet alleen door de plaatselijke grondmist. Eerst bij het Amstelmeer kwam er enig licht in de duisternis en zowaar bij het oprijden van Texels grond kwam de zon net boven de einder. Het zou verder een prima dag worden, waarbij de straffe wind uit Z.O. midden op de dag ons enige parten zou spelen, vooral bij het observeren van de vogelsoorten vanaf de hoge zeedijken.

De eerste stop was al direkt raak: even vóór het reservaat de Petten werden de wagens als schuilhut gebruikt om Goudplevieren en Patrijzen in de kijkers te nemen, die zoals later zou blijken in behoorlijke aantallen op dit eiland verbleven. De familie Pollema voegde zich hier bij de groep (zij maakten van deze Texel trip een lang weekend).

Ook de eenden en meeuwen soorten konden goed bekeken en gedetermineerd worden. De aantallen Smienten liep in de duizenden, zo bleek na afloop van deze dag. Krakeenden, Wulpen, Tureluurs, Steenloper, Bonte strandlopers en Scholeksters werden genoteerd. Het reservaat de Geul viel wat aantallen vogels betrof enigszins tegen, doch de rondwandeling in dit stille gebied was weer een succes, vooral de vondst van enige plantensoorten als Duizendguldenkruid en Parnassia.

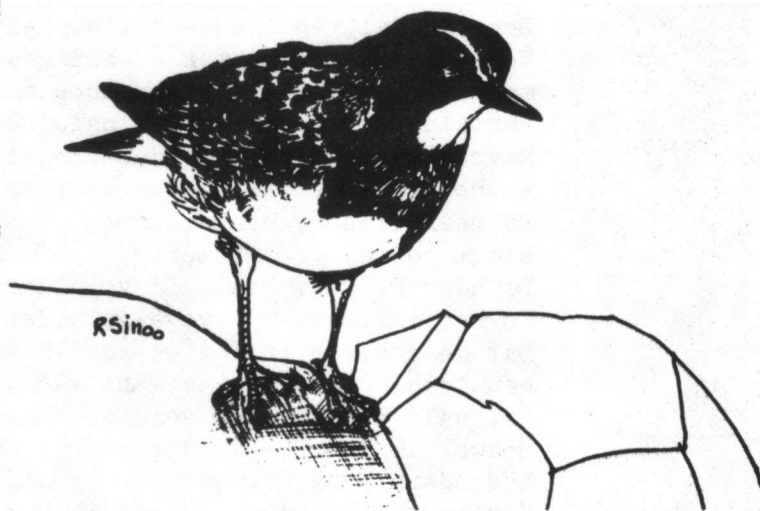
De Koperwieken en Kramsvogels deden zich tegoed aan de bessen der duindoorns en ook de vlierbessen kregen bezoek van kleinere zangers als Zwartkop en Tjiftjaf.

We noteerden verder Torenvalk, Fazant, Bontbekplevier, Watersnip, Bergeend, Graspieper, Vink, Paapje, Witte en Gele Kwikstaarten, Borenzwaluw en de Mezensoorten van onze tuinen.

Na deze frisse ochtendtrip werd koers gezet naar Oudeschild, waar in de aanwezige sloten en plasjes weer enige soorten werden genoteerd van plevier, eend en meeuwachtigen, verder Witgatje, Oeverloper, Waterhoen, Meerkoet, Dodaars en Groenpootruiter. Bij Dijkmanshuizen, Kleiput, Vogelweide de Bol weer veel vogels van reeds genoemde soorten.

Nu werd het tijd om de inwendige mens te sterken. Een pannekoekenhuis werd bestormd. De leiding van dit restaurant Prins Hendrik kreeg de schrik toen liefst 16 verschillende pannekoeken werden besteld! De lunchpakketten en manden van huis meegebracht waren berekend op een meerdaags verblijf, je kon nooit weten.

Na deze versterking werd een zeedijk genomen richting de Schorren, maar wat hier op de "vlakte van Kerken" aan waterwild te zien was bij laag water, was zelfs met de sterkste telescoop niet te taxeren. Zover het oog reikte: Smienten, Wilde eenden, Bergeenden, Zilver- en Goudplevieren, Steenlopers, Regenwulpen, Ruiters, Strandlopersoorten, Meeuwen, Kluten, Wulpen, en Grote en Dwergrsters - van deze laatsten vlogen enkelen langs.

Hierna een blik op het Zeehonden reservaat onder de Cocksdoorp; geen zeehonden wel vogels: Reigers, Aalscholvers, Kluten, Bergeenden waren er onder. Voor zover we zien konden nog geen ganzen. Aan de voet van Texel's vuurtoren wederom een stop om aan het strand en omgeving te noteren: Kwikstaarten, Merels, Gras- en Oeverpiepers, vinkachtigen als Kneu en Putter op de trek. Een aantal Grote sterns maakten luid roepend zich bekend.

Via reservaat Roggesloot werd de polder Egerland doorgereden en de Koog aangedaan. De fraaie slingerende boswegen ten Zuiden van deze plaats deden vermoeden dat we ergens op de Veluwe zaten. In de laatste wagen gingen stemmen op het uilenbosje te bezoeken. Misschien zagen we uilen en anders de braakballen. Door misverstand en onoplettendheid werd het contact verloren met de voorste wagens. Soms een traditie op deze Texel tochten? Eerst op de boot van 17.30 naar Den Helder werd dit weer hersteld. De uileballen werden niet gezien, wel de uilen - als we zelf in de autospiegel keken!

De vele "vergezichten" met de grote vogelconcentraties, ervóór tegen de dijk aangevleid de vogelaars in volgorde van afmeting en omvang met optische instrumenten gewapend - een dia waard. Een lange dag, een mooie dag, een vermoeiende dag kwam tegen 20.00 ten einde. Gelukkig was de nacht één uur langer, de wintertijd ging weer in. We noteerden totaal een kleine tachtig soorten.

G. Rieken

Een uitzonderlijk vroeg broedgeval van de Bergeend (T. tadorna)
in het Gooi-Vechtplassengebied

Op 6 mei 1977 trof ik (met W. van der Hijden) in de vaart langs de Beresteinseweg ter hoogte van de sportvelden (gem. 's-Graveland) een paartje Bergeenden aan met 8 kleine jongen. Ik schatte deze jongens 2 à 3 dagen oud. Op zich geen opzienbarend feit, de Bergeend broed namelijk de laatste jaren in meerdere paren op en om de 's-Gravelandse landgoederen, doch de datum 6 mei vond ik erg vroeg.

Interessant om te vermelden is ook nog dat B. van Poelgeest (archief VWG) tijdens de waterwildtelling van 14 maart jl. hier reeds 2 paren Bergeenden waarnam. In het "Handbuch der Vögel Mitteleuropas, band 2" noemt Glutz von Blotzheim eind april - mei als begin van de broedtijd. De vroegste eerste eidatum uit Midden Europa vermeldt Kist (1958) in Limosa 31, pp. 77 als ca. 25 maart. De broedduur van de Bergeend is ongeveer 28 - 29 dagen. Aan de hand van deze gegevens kunnen we de eerste eidatum voor het 's-Gravelandse broedpaar op ca. 29 maart houden (dus op 4 mei de eieren uitgekomen, 6 april gaan broeden, dan eerste ei 29 - 30 maart).

Grappig is nog dat enige tijd later ook het tweede broedpaar met 11 jongen in de Beresteinse vaart verscheen. De laatste waarnemingsdatum is 13 juni (med. Reinboud), toen had het eerste paar nog 4 jongen, het andere 7.

R.G. Moolenbeek

THUIS VOGELS KIJKEN

Voor het kijken naar vogels behoeven we niet altijd ver van huis te gaan. Ook op een balkon of in een tuin kan men nog iets nieuws te zien krijgen en dan kan zelfs een ervaren vogelaar, even als de vogels zelf, een graantje meepikken.

De winter staat voor de deur en we gaan met meer belangstelling de eigen omgeving bekijken. Een goede tijd voor beginners om de vogels beter te leren kennen en de soorten uit elkaar te houden. De bomen zijn inmiddels kaal, zodat de vogels zich niet zo gemakkelijk aan het oog kunnen onttrekken. Wanneer we goed op onze omgeving letten valt er altijd iets te zien en vooral te horen. Velen zitten met het probleem van de vogelgeluiden en van menigeen heb ik al gehoord "dat leer ik nooit". Op dit punt ben je inderdaad nooit uitgestudeerd en er valt altijd wel iets nieuws te leren. Wanneer u de vogels en hun geluiden wilt leren kennen begin dan met een voedertafel in uw tuin of op de rand van het balkon te plaatsen. De eerste belangstellenden zijn Mussen en Spreeuwen en daar zult u geen problemen mee hebben, maar wel het geluid, dat deze soorten produceren. Heeft u wel eens aan de Spreeuwen gehoord, wanneer ze aan de voedertafel willen komen? Wanneer ze in de omgeving zitten, maken ze een bepaald geluid. Je hoeft ze dan nog niet eens gezien te hebben, maar je hoort wel er zijn Spreeuwen in de buurt en ze zullen zo wel komen.

Wanneer we mezen willen lokken, doen we dat met wat pinda's en een vetbol. Als u de mezen helemaal wilt verwennen, geef dan wat zonnepitten. Ze zullen spoedig hebben ontdekt, dat er een lekker hapje te halen is, en telkens aanvliegen om een zonnepit te halen. Ook de Groenlingen zijn hier gek op, vooral wanneer witte zonnepitten worden gegeven.

Niet alle vogels komen op de voedertafel. Vink en Heggemus blijven liefst op de grond. De Roodborst is meestal van de partij en dan kunnen er ongemerkt soorten tussendoor verschijnen, vooral wanneer vorst en sneeuw de voedselsituatie nijpend maken.

Bijna alle vogels laten zich in deze omgeving ook horen. De Roodborst zingt voordat hij gaat slapen, het is geen voorjaarszang maar van anderen hoor je de geluiden om een soortgenoot te lokken of af te schrikken, ook wordt er alarm geslagen als er gevaar dreigt.

Het is al een kunst om te horen welke vogels in onze omgeving voorkomen zonder ze te hebben gezien. De winter is een mooie periode om deze kunst machtig te worden. Wanneer we geregeld voeren, blijven ze in onze omgeving en dan kunnen we veel van gedrag en geluid opsteken. De minder ervarenen geef ik in overweging een vogelboek en kijker bij de hand te houden, zodat we vanuit onze warme huiskamer de vogels kunnen determineren.

Er zijn vogelaars die bezwaar maken tegen het voederen zolang het voor de vogels niet echt nodig is. De vogels zouden naar hun mening lui worden en op de mens aangewezen blijven. De ervaring heeft mij echter wel geleerd, dat zodra het voorjaar nadert de vogels vanzelf wegblijven en hun kostje in de natuur gaan opscharrelen.

Hierbij komt, dat er verschillende trekkers bij zijn die weer verdwijnen naar noordelijker streken en daar automatisch voor zichzelf moeten zorgen.

Een goede methode om vogelgeluiden te leren kennen is het slapen met open ramen. De geluiden dringen dan door tot onze legerstede. In de vroege morgen zijn vele ontvankelijk om wat te leren. Zo half soezende moet u dan maar eens uitmaken welke vogel u hoort. Bij het opstaan is het dan misschien mogelijk om in het kale hout te zien of uw constatering juist was.

Wanneer men een mezenpaartje in de tuin wil houden, kan dit worden bevorderd door het ophangen van een nestkastje. Een Mees gaat hier in de winter in slapen en de kans is groot, dat hij de kast meteen als broedgelegenheid reserveert. Over de plaats van ophangen van zo'n kastje: in de winter speelt het plekje geen grote rol maar in het voorjaar wel.

Een voedertafel kan men maken door op een plank van ongeveer 30 bij 40 cm. een opstaande lat te slaan van ongeveer 5 cm. hoog. In de plank moeten enkele gaten worden geboord om het water af te voeren en bij regen moet er op worden gelet, dat de gaten open blijven. Deze plank op een paal plaatsen, zodat de katten niet bij de vogels en de ratten niet bij het voer kunnen komen.

Wanneer men mussen wil weren kan dit gemakkelijk door op elke hoek een spijker te slaan, die 5 cm boven de rand uitsteekt. Om de spijkers spant men een zwarte draad en er zal geen mus meer op de voedertafel komen.

Deze eenvoudige uitvoering van de voedertafel voldoet uitstekend:

- a. de vogels zijn daarop duidelijk waar te nemen,
- b. geen enkele vogel is bevreesd hierop neer te strijken hetgeen bij de z.g. voederhuisjes wel het geval is.

Mocht u soms niet in de gelegenheid zijn zelf zo'n voederhuisje of nestkastje te maken, dan kunt u op het adres dat elders in dit blad wordt vermeld, een exemplaar ophalen of bestellen.

Klaas Visser

VOGELCURSUS

Op dinsdag 21 februari om 20.00 uur start wederom onze cursus vogelherkenning in de Zuiderkerk, Abr. Kuyperlaan te Bussum.
Opgave bij mevr. C.C.M. Last, tel. 035-62099.

ATTENTIE

De data van de tellingen voor het winterseizoen 1977-78, zoals vermeld in de vorige Korhaan, zijn voor de maanden februari en maart veranderd en zijn thans:

zaterdag 11 februari : IJsselmeertelling
zaterdag 11 en zondag 12 februari : Roofvogeltelling
zaterdag 11 en zondag 12 maart : Internationale waterwildtelling

KORHOENDERRUSTGEBIED II.

Uit de reacties die wij ontvingen naar aanleiding van de in de vorige Korhaan gepubliceerde brieven, bleken twee dingen:

Ten eerste dat u, leden van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o., het zeer op prijs stelt ook op deze manier op de hoogte te worden gehouden van de vele activiteiten.

Ten tweede dat instemmend werd gereageerd op de inhoud van onze brief aan het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (R.I.N.).

Beide reacties zijn dan ook voor ons redenen om u de laatste ontwikkelingen mede te delen.

Op 3 oktober 1977 stuurden wij een brief aan het RIN met de vraag in hoeverre het zinvol is in deze herfst en winter alvast met het tellen en in kaart brengen van Korhoenders te beginnen. Wij informeerden ook of hiervoor reeds een aparte methodiek ontwikkeld is.

Het RIN reageerde per brief van 12 oktober 1977 als volgt:

RIJKSINSTITUUT VOOR NATUURBEHEER
research institute for nature management
vestigingen te Arnhem en Leersum

Kasteel Broekhuizen, Leersum
telefoon 03434-2941
telegramadres RIN-Leersum

Vogelwerkgroep het Gooi e.o.
Meteorenstraat 45
HILVERSUM

nummer R55037/Go/vD uw kenmerk 3.10.1977

datum 12 oktober 1977

onderwerp Korhoenderrustgebied

bijlage(n) 1

In antwoord op uw schrijven doe ik u bij deze toekomen een brief dezerzijds aan de Stichting het Gooisch Natuurreservaat inzake een eventueel in te stellen onderzoek naar de mogelijkheden tot het inrichten van een Korhoenderreservaat in het Gooi.

Ik stel u voor, om via de rentmeester van het Gooisch Natuurreservaat mede te werken aan het totstandkomen van een in bijgaand schrijven genoemd gesprek en het doen van waarnemingen.

Hoofd afdeling Adviezen
en Algemeen Onderzoek,
namens deze,

(P. H. P. P. P. P.)

cc. Stichting het Gooisch Natuurreservaat, Dreef 3, Haarlem (+ bijl.)

De in het RIN-antwoord bedoelde brief laten we hieronder volgen.

RIJKSINSTITUUT VOOR NATUURBEHEER
research institute for nature management
vestigingen te Arnhem en Leersum

Kasteel Broekhuizen, Leersum
telefoon 034 34-2941
telegramadres RIN-Leersum

Stichting Gooisch Natuurreservaat
Dreef 3
HAARLEM

nummer R54851/Go/vD uw kenmerk 6217 dd. 2.9.1977

datum 14 oktober 1977

onderwerp Korhoenderrustgebied

bijlage(n)

Uw bovengenoemde brief is onderwerp van overleg binnen het Rijksinstituut voor Natuurbeheer geweest. Ik moge u terzake het volgende mededelen.

Drs. F.J.J. Niewold, die zich reeds bezighoudt met de Korhoenproblematiek op bredere schaal, ziet mogelijkheden, het onderzoek naar de instelling van een Korhoenderrustgebied in het Gooi uit te voeren.

Hiertoe stellen wij voor dat Niewold, eventueel vergezeld van D. Jonkers en H. Nijland, eind oktober-begin november 1977 een terreinbezoek verricht. Tevens dienen de onderzoekers inzage te krijgen van alle beschikbare gegevens uit heden en verleden.

Voorts zal er een gesprek georganiseerd moeten worden tussen de onderzoekers, het Gooisch Natuurreservaat en de Vogelwerkgroep Het Gooi over de mogelijkheden voor onderzoek en waarnemingen door personeel van het Gooisch Natuurreservaat.

Wat ons zeer interesseert is de vraag of ooit over de Korhoenders (in het Gooi) advies is ingewonnen bij Professor Kruijt (RU-Groningen) en zo ja, hoe zijn advies luidde.

De rol, die mogelijkwijze de in het Gooi bestaande kleinschaligheid speelt, zal waarschijnlijk een belangrijk aspect in het onderzoek zijn. Mogelijk kan een rustgebied met beperkte toegankelijkheid gecreëerd worden.

U gelieve verdere correspondentie inzake afspraken etc. rechtstreeks te richten aan drs. F. Niewold, R.I.N., Kemperbergerweg 67, Arnhem.

Voor de goede gang van zaken zal ondergetekende gaarne copieën van de correspondentie ontvangen.

Hoofd afdeling Adviezen
en Algemeen Onderzoek,

(Drs. D. Kruijzinga)

- cc. Inspectie Natuurbehoud Utrecht.
- cc. Nb-consulent Noord-Holland.
- cc. Ing. J. Ph. Dhont, Koninginneweg 7, Hilversum.
- cc. Dr. J. v. Haaften/Drs. F. J. J. Niewold, R. I. N. - Arnhem.
- cc. Drs. J. Rooth/D. Jonkers, R. I. N. - Leersum.

Op dit moment (9 november) is er bij de Vogelwerkgroep nog geen schrijven gekomen van het Gooisch Natuurreservaat met een uitnodiging voor het, in bovenstaande brief, bedoelde gesprek. Kunnen we straks nog wel over Korhoenders praten

Een andere schriftelijke reactie ontvingen wij op 20 oktober j.l. Prof. dr. K.H. Voous was zo vriendelijk zijn mening aan ons kenbaar te maken, hetgeen wij zeer waarderen. Deze brief volgt hieronder.

(Prof. Voous is emeritus hoogleraar in de Zoölogie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Vakgebied: Zoögeografie en diersystematiek.

Prof. Voous heeft onder andere tientallen publicaties op zijn naam staan over verspreiding en systematiek van vogelsoorten en is zeer actief op het gebied van nationale en internationale natuurbescherming).

Prof. Dr. K.H. Voous
V.D. Duyn van Maasdamlaan 28
Huizen-N.H.

Huizen, 20 oktober 1977

De Heer J. Harder
Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Meteorenstraat 45
HILVERSUM.

Geachte Heer Harder,

Met belangstelling las ik in de Korhaan no. 4, juli-sept. 1977 op bl. 63-64 uw correspondentie inzake het Korhoen in het Gooi. Ik stel het op prijs de daarin door u gedane voorstellen volledig te ondersteunen.

Als het Korhoen voor het Gooi bewaard moet blijven, moet er nu dringend iets gebeuren en wel vooral in de zin zoals door u voorgesteld. Als er niets gebeurt verliezen wij het Korhoen zeker !

In de hoop dat dit schrijven u enige ondersteuning mag geven en met al mijn waardering voor de Vogelwerkgroep het Gooi,

Met vriendelijke groeten,
hoogachtend,

w.g. K.H. Voous

Het allerlaatste Korhoendernieuws dateert van 5 november 1977. In Zegveld bij Woerden was die dag een ontmoetingsdag voor liefhebbers van Fazanten en Sierwatervogels.

Eén van de sprekers, de heer R.R.P. van der Mark, vertelde in het kort iets van zijn dit jaar opgedane ervaringen met het uitbroeden en groot brengen van Korhoenders.

Het was hem goed gelukt de jonge hoenders groot te brengen met gekocht voer, gehakte brandnetels en paardebloemen. Ook had hij ontdekt dat het sap van fijngehakte tomaten een zeer goed voedingsmiddel was.

Tijdens de verzorging bleek dat de jongen erg mak werden, hetgeen problemen kan opleveren als de jonge Korhoenders in de vrije natuur uitgezet worden.

Het Gooisch Natuurreservaat hebben wij attent gemaakt op de bevindingen van de heer Van der Mark.

Resultaat hiervan is dat het G.N.R. plannen overweegt Korhoenders te gaan toevoegen aan de populatie in het Gooi. De heer Van der Mark heeft zijn medewerking al toegezegd.

Tot zover; wij houden u op de hoogte van de verdere ontwikkelingen.

J. Harder

Contributie 1978

Dit is alweer de laatste Korhaan van dit jaar en zoals gebruikelijk hebben wij een acceptgirokaart voor uw contributie 1978 bijgesloten. Het lidmaatschap is nog steeds f 20 gewoon lid en f 7,50 huisgenootlid.

HERFSTFLORA

1977

Op de Herfstflora, waar wij een gemeenschappelijke stand hadden met Het Gooisch Natuurreservaat, I.V.N. en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, hebben wij veel belangstelling van het publiek gehad.

Er zijn + 350 nieuwe V.W.G.-folders uitgereikt.

Voor de Vogelcursus werden 69 opgaven genoteerd, waaronder diverse aanmeldingen van ver buiten Het Gooi, zoals Breda, Alphen (N.B.), Zaandam, Boskoop, Waddinxveen, Driebergen, Rijswijk, Leiden, Uithoorn, Bloemendaal en Amsterdam.

Verder werden er 6 nieuwe leden en 4 belangstellenden genoteerd.

Verkocht en besteld 19 nestkasten.

Dit alles was mogelijk door de medewerking van 35 van onze leden.

H.W. de Soete

TE KOOP

Nestkasten en voedertafels kunnen voor de prijs van f 10 besteld en afgehaald worden bij : mevr. C.M. Liebregts, Kerklaan 73, Kortenhoef, tel. 035-60736, of tijdens de maandelijkse ledenavond.

Resultaten van de Roofvogeltelling 1977

Inleiding

Zoals gebruikelijk is er dit jaar, evenals in voorgaande jaren, een wintertelling van roofvogels uitgevoerd. Om de resultaten vergelijkbaar te houden met de andere jaren was hiervoor het weekeind uitgekozen dat zo dicht mogelijk bij het midden van februari viel. Dit was het weekeind van 12/13 februari. De polders Oostelijk en Zuidelijk Flevoland, en de polders aan de randmeren die liggen van Muiden tot Kampen boven de rijkswegen Muiden - Hoevelaken en Hoevelaken - IJsselbrug, werden geheel onderzocht.

De roofvogeltelling is de zesde in de reeks waarmee in 1971 is begonnen. De resultaten van de vorige tellingen zijn te vinden in de volgende Korhanen: 1972 (6) no. 3, 1973 (7) no. 3, 1974 (8) no. 3, 1975 (9) no. 5 en 1976 (10) no. 4. Het moet mij van het hart dat een aantal medewerkers hun verslag veel te laat bij de subgroep Avifauna inleveren. Ondanks herhaald aandringen kwamen de laatste gegevens pas in oktober binnen, waardoor dit verslag onnodig laat wordt gepubliceerd.

Telgebieden

De indeling van de telgebieden bleef gelijk aan andere jaren. Deze staat aangegeven in figuur 1.

Figuur 1 - Nummering van de telgebieden

- 1 - Kampen - Elburg
- 2 - Elburg - Harderwijk
- 3 - Harderwijk - Nijkerk
- 4 - Nijkerk - Laren
- 5 - Naarden - Muiden
- 6 - Oostelijk Flevoland, westelijk deel
- 7 - Oostelijk Flevoland, oostelijk deel
- 8 - Oostelijk Flevoland, noordelijk deel
- 9 - Zuidelijk Flevoland

Weersomstandigheden

Op 11 februari stond er een matige westenwind bij een zwaarbewolkte hemel. De temperatuur was ca. 7° C. In de middag vielen er aanvankelijk enkele regenbuien, die tot 15.00 aanhielden. Na 15.30 was het weer droog. De volgende dag vertoonde hetzelfde weertype, evenals 13 februari. Op die dag waren er zelfs flinke opklaringen met zon en liep de temperatuur op tot 9° C. Het zicht was op alle dagen goed.

Methode

De methodiek verschilde niet met die van de andere jaren. Eén groep waarnemers onderzocht te voet een van de bosgebieden in de polder Oostelijk Flevoland.

Resultaten

Totaal zijn 687 roofvogels en 2 uilen gesignaleerd (fig. 2). Vergoelen met de telling van 1976 zijn er bijna 200 meer roofvogels waargenomen. Het grote verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de Torenvalk en de Buiserd, waarbij voor de eerste soort de aantallen in Zuidelijk Flevoland bepalend waren. Vanaf het begin van het onderzoek

in 1972 zijn hier nog nooit zulke grote aantallen Torenvalken waargenomen. Of er zoals elders in ons land sprake is geweest van grote aantallen overgebleven veldmuizen uit het topjaar 1976 is niet bekend. Osieck (1977) vond in Flevoland een hoog bezettingspercentage van de nestkasten (95%) en een goed broedresultaat. De zachte winter en de gunstige voedselomstandigheden kunnen ertoe geleid hebben dat een groot deel van de broedvogels en hun jongen in de omgeving van het broedgebied is gebleven. Het verschijnsel van overwinterende broedvogels is reeds door Cavé (1968) aangetoond.

De verspreiding van de Torenvalk is aangegeven in figuur 3. Blijkbaar vinden er in de loop van het winterseizoen nogal wat verschuivingen plaats. A. Vink (schrift. ned.) onderzocht vanaf november grote delen van de beide Flevopolders op de aanwezigheid van roofvogels.

Figuur 2 - Soorten en aantallen roofvogels en uilen in de resp. telgebieden

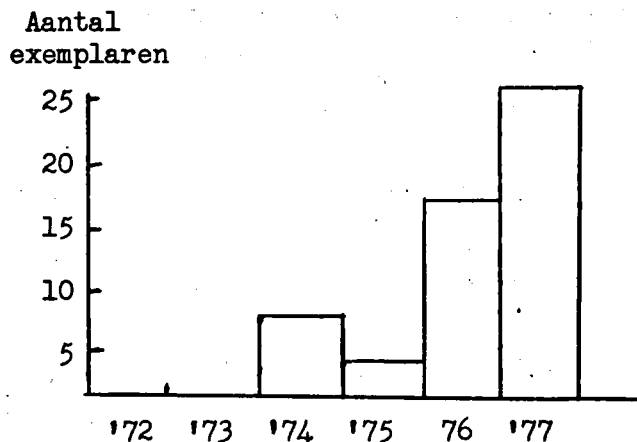
S o o r t	T e l g e b i e d									Totaal
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Buizerd	50	18	7	32	1	12	38	10	25	193
Ruigpootbuizerd	-	1	-	-	-	3	-	-	3	7
Blauwe Kiekendief	3	-	-	2	-	9	4	4	93	115
Bruine Kiekendief	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Torenvalk	17	11	4	47	4	34	32	20	190	359
Sperwer	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Smelleken	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Zeearend	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Velduil	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Steenuil	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Zijn aantallen lagen in de maanden vóór de telling 10 tot 30% hoger. Het aantal Torenvalken in de week vóór de telling van de Vogelwerkgroep is bijna gelijk. Over de gehele linie genomen waren er in bijna alle telgebieden dit jaar meer Torenvalken dan in het vorige. Dit geldt ook voor de Buizerds. Vooral de trajekten Kampen-Elburg en Nijkerk-Laren bevatten aanzienlijk meer exemplaren. In het eerste gebied was het maximum aantal Buizerds tot nu toe 38 en wel in 1972. Ook in Oostelijk Flevoland werden tot deze telling nog niet zoveel Buizerds geteld. Het aantal exemplaren dat meer geteld werd was gering (1972: 54, 1971: 60).

In Zuidelijk Flevoland is nog steeds een stijgende lijn voor deze soort waar te nemen (fig. 3). Stellig houdt dit verband met de uitbreiding van het wegennet, de begeleidende beplanting en de groei van de aangeplante bossen die tevens slaapgelegenheden bieden. De masten van de hoogspanningsleidingen die door de polder lopen dienen eveneens als uitkijkpost. Een aaseter als de Buizerd zal vanaf deze leidingen zeker iets van zijn gading vinden (Renssen 1975).

De Blaauwe Kiekendief was op het moment van de telling in kleiner aantal aanwezig dan in de laatste drie jaren. Hoe betrekkelijk zo'n momentopname is, geven de tellingen van Vink (schrift. ned.) aan. Op 8 januari noteerde hij totaal 259 exemplaren, de week vóór de telling, op 5 februari waarbij de Flevopolders niet geheel werden onderzocht, nog 157 exemplaren. Een deel van de Kiekendieven was dus kennelijk al weggetrokken. De aantallen ~~18~~ en ~~97~~ kleden bedroegen resp. 18 en 97. Het mannetjes percentage in de Flevolanden was 13% (1976: 16%).

Figuur 3 - Aantal Buizerds tijdens de roofvogeltellingen in Zuidelijk Flevoland

De Zearenden hielden zich tijdens de telling in Zuidelijk Flevoland boven de Lage Vaart op, een gebied waar zij de hele winter regelmatig waren gesignaleerd.

D.A. Jonkers

De telling was mogelijk dank zij de medewerking van de volgende personen:

E. Disselkoen-Piepers, N.J. Dwars, L.J. Dwars-van Achterbergh, A. Hartlief, G. Heisse, M.W. Heisse-Schipper, G. Immerzeel, D.A. Jonkers, C.C.M. Last-Hendriks, A. van Leyden, H. Moria, P. van der Poel, R. van Poelgeest, S. Poelstra, H.W. Reddingius-Schreuder, F. de Roder, C. Rosier, R. Sinoo, H. de Soete, H. Timmermans, A. Vermeule, Y.S. Vogel, P. Vos, J. de Wijs, W.J.R. de Wijs, M.A.F.H. de Wijs-Taboïs.

Geraadpleegde literatuur

- 1 Cavé, A.J. (1968): The breeding of the kestrel in the reclaimed area Oostelijk-Flevoland. Brill, Leiden
- 2 Osieck, E. (1977): Resultaten van Torenvalken en Ransuilen in de Flevopolders 1976. Korhaan 11 (3): 49-52
- 3 Renssen, T.A. (1975): Vogelsterfte in Nederland t.g.v. aanvaringen met hoogspanningsleidingen. Rijksinstituut voor Natuurbeheer Arnhem.

Oproep tot medewerking aan de roofvogeltelling

Op zaterdag 18 en zondag 19 februari wordt de jaarlijkse wintertelling van roofvogels gehouden. Een verslag van de telling 1977 staat op de voorgaande bladzijden. Iedere vogelwerkgroep lid kan aan deze boeiende bezigheid meewerken. In iedere telgroep zal minstens één ervaren teller, meegaan. Beginner of iets meer gevorderden kunnen zich dus zonder schroom opgeven. Voor vergunningen en recent kaartmateriaal en instructies wordt gezorgd.

Ieder die mee wil werken kan dit doen door zich zo spoedig mogelijk op te geven bij D.A. Jonkers, Juffersland 16, Leersum (tel. 03434-1109, tijdens kantooruren 03434-2941). Bij schriftelijke opgave graag vermelding of men al dan niet in het bezit is van een auto.

Verslag weekeind Terschelling - 7/9 oktober 1977

Op vrijdagmiddag om 16.00 zijn we met z'n zevenen in twee auto's naar Harlingen gereden via de Flevopolders. Na een hapje eten vertrokken we met de boot van 19.00 naar West Terschelling, van waaruit we door de bus snel naar ons logeeradres, de boerderij, werden gebracht. Diezelfde avond nog zijn we gaan wandelen naar de Waddenzee, waar we in het schemer Kieviten en Watersnippen konden waarnemen.

Op zaterdag ochtend 7 uur waren we allen present en terwijl Bep voor koffie en thee zorgde zagen we op het grasveldje enkele Koperwieken. Na het ontbijt gingen we naar de fietsenverhuurder die vergeten was voor onze fietsen te zorgen. Vóór we op de fietsen stapten genoten we reeds van Goudplevieren en een enkele Wulp. Onze fietstocht ging richting Waddenzee; onderweg werden Zilverplevieren, Rotganzen, Winter- talingen, Slob- en Tafeleenden en ook Smienten gezien. Regelmatig vlogen Graspiepers langs, evenals enkele Boerenzwaluwen, terwijl we van tijd tot tijd Grauwe Ganzen in kleine groepjes hoorden overvliegen. In de weilanden zaten Blauwe Reigers en Tapuiten.

Het bleef de hele ochtend regenen maar in de middag klaarde het gelukkig op en fietsten we richting Noordzee. Op deze tocht genoten we o.a. van Wulpen, Kramsvogels en Torenvalken en in de duinen zelfs nog een Sperwer. Verder zagen we nog een Zwarte Roodstaart, Kneutjes, Groenlingen, Kepen, Rietgorzen en ook een Blauwe Kiekendief, terwijl één van ons nog een Klapekster waarnam die werd opgejaagd door Zwarte Kraaien.

Op de Bosschplaat maakten wij een wandeling door het drassige landschap. Zondag zaten we al vroeg aan de Noordzee waar er veel te zien was, waaronder 50 à 60 Jan van Genten, die ons voorbij vlogen en pijlsnel de Noordzee indoken. Er waren ook Zwarte Zeeëenden. Het was leuk om de Drieteenstrandlopers te zien die, als er een golf kwam opzetten, deze steeds met snelle loopjes wisten te ontwijken. Na deze prachtige uren zijn we de duinen ingegaan - weer Graspiepers, Kneutjes, Kepen en ook een Roodborsttapuit.

Langs de Wadden zagen wij weer het Blauwe Kiekendief vrouwtje, een Zilverplevier en Bonte strandlopers en onderweg nog 3 Paapjes en een Tapuit. In het bos hoorden we het Goudhaantje.

De fietsen werden teruggebracht, waarna om ca. 3 uur met de bus naar de boot. Tijdens de boottocht vlogen Rosse Grutto's regelmatig over en op de kade nog een Steenloper en 2 Eidereenden die doken en ca. 30 sec. onder water bleven. Dit heerlijke weekeind onder leiding van Y.S. Vogel en onze gastvrouw Bep Dwars was bijzonder geslaagd.

Er werden 83 verschillende soorten waargenomen.

Peter C. Lips

SUBGROEP AVIFAUNA

De subgroep Avifauna i.c. onze leden A. Vermeule en R. Moolenbeek hebben de tijdschriften Limosa (jrg. 1 t/m 45) en Ardea (jrg. 1 t/m 40) nagegaan op waarnemingen voor ons gebied en deze waarnemingen op waarnemingskaartjes gezet.

Deze kaarten worden binnenkort op soort in ons waarnemingssysteem gevoegd.

Mocht iemand geïnteresseerd zijn in deze waarnemingen, bijvoorbeeld bij onderzoek naar een bepaald gebied, dan kan hij/zij telefonisch contact opnemen met R. Moolenbeek, tel: 035 - 62641, voordat de kaarten in het archief verdwijnen.

KIJK EEN NOTENKRAKER !!!

Sinds enkele weken worden er in het Gooi Notenkraakers waargenomen.
Een vogel(soort), die nu niet elk jaar bij ons op bezoek komt.

Een goede reden om U wat meer over de Notenkraaker te vertellen.

De naam "NOTENKRAKER" (*Nucifraga caryocatactes*) is wat misleidend,
want zijn hoofdvoedsel bestaat grotendeels uit de dikke zaden van de
Arolla/Arve-den (*Pinus cembra*). Deze den groeit in de gebieden waar de
Notenkraakers thuis horen, namelijk Siberië en de berglanden van Midden-
Europa.

De zaadoogst van de dennen varieert van jaar tot jaar. Een zeer overvloedig
en rijk seizoen wordt dikwijls gevolgd door een jaar met een lage produktie.
Als gevolg van het daarop volgend voedseltekort, nog verhoogd door
populatietoename in een overvloedig seizoen, zwermen de vogels uit,
waardoor massale volksverhuizingen ontstaan.

Terwijl de oude vogels hiervan vaak met succes terugkeren naar hun normale broedgebieden hebben de in het jaar van uitzwermen geboren jongen de neiging in de oorspronkelijke trekrichting door te vliegen, zuid of west. De meerderheid komt dan ook om zonder ooit het broedgebied te hebben gezien.

We noemen deze vogel een "invasie-vogel" naar aanleiding van de boven beschreven zeer variabele, vaak massale trekgewoonten.

Als een mees aan een tak, gaat deze "Denne-ekster" aan de dennenappel hangen en breekt de schubben met zijn sterke snavel open. Ook Beukenootjes en Eikels zijn van zijn gading; hij verzamelt en weekt ze in zijn krop. Later verbrijzelt de vogel de noten met zijn daartoe speciaal gevormde ondersnavel.

In dit verband is het goed om te weten dat de "parallel" van deze vogel, de Kruisbek met zijn kleinere snavel al een kracht kan uitoefenen van ongeveer 7 kilogram per vierkante centimeter !!!

De Notenkraaker is de enige bruine vogel ter grootte van een Vlaamse Gaai - al komt hij dan wel zwart/donker over - die bedekt is met vrij grote witte "druppel"-vlekken. Ook de witte onderstuit en het wit in de staart kenmerken de vogel.

Hij vliegt opvallend golvend en gaai-achtig waarbij de brede vleugels en korte staart de Notenkraaker zijn unieke silhouet geven.

De vogel zit graag in de uiterste top van een boom of op de paaltjes van de een of andere afrastering. Als u hem hier tegenkomt zal dat waarschijnlijk zijn scharrelend op een akkertje of misschien in de loofbossen langs de paden op zoek naar Beukenootjes of Eikels. Ook in de tuin wil die dan wel eens verschijnen!

Interessant is het om te weten, dat het een uniek verschijnsel onder de vogels is hetgeen nu volgt:

In tegenstelling met veel andere kraaiachtige vogels, die in de tijd dat de noten als eikels, beukenootjes of hazelnoten rijpen en van de boom afvallen een voedselvoorraad aanleggen voor de winter, doet de Notenkraaker dit voor het volgend broedseizoen.

Hiervoor in staat gesteld door de grote voedselzakken, die zich aan weerszijden in de keel van de vogel bevinden. Hier verzamelt hij de dennenzaden zodra hij ze uit de kegel getrokken heeft.

Rob van Maanen

VERMIST

Wie van onze leden heeft de "Avifauna van Midden-Nederland" uit ons archief meegenomen en niet teruggebracht?

De aantallen van enkele niet-roofvogels waargenomen tijdens de
wintertelling 1977

Naast de aantallen roofvogels die op 12 en 13 februari 1977 in de beide Flevopolders en de polders van Muiden-Kampen zijn gesignaleerd (zie pag. 98) is evenals voorgaande jaren aantekening gehouden van een geselecteerd aantal andere vogelsoorten. De lijst was dit jaar uitgebreid met de drie zwanensoorten en Zwarte Kraai. Het ligt in het voornemen om over enkele jaren, wanneer meer gegevens beschikbaar zijn, een uitgebreider verslag samen te stellen.

De soorten en aantallen per traject zijn als volgt:

	Bonte kraai	Zwarte kraai	Blauwe reiger	Kleine zwaan	Wilde zwaan	Knobbel- zwaan
Kampen-Elburg	14	100	17	427	-	107
Elsburg-Harderwijk	96	133	4	250	-	-
Harderwijk-Nijkerk	60	13	2	-	-	-
Nijkerk-Laren	149	68	34	-	-	-
Naarden-Muiden	-	-	1	40	-	38
Oostelijk Flevoland-west	190	2	5	-	-	-
Oostelijk Flevoland-oost	357	51	12	7	56	56
Oostelijk Flevoland-noord	135	18	7	-	13	-
Zuidelijk Flevoland	462	-	52	-	31	5
Totaal	1463	385	134	724	100	206

Klaapeksters zijn bij deze telling niet gezien.

D.A. Jonkers

W-A-T-E-R-H-O-E-N-T-E-L-L-I-N-G

In januari 1978 wordt de jaarlijkse Waterhoentelling weer gehouden. Voor deze telling, welke valt in het weekend van zaterdag 14 en zondag 15 januari, zijn nog een aantal tellers nodig.

Mocht u interesse hebben, dan kunt u voor nadere inlichtingen en opgave terecht bij: F. Griffioen

Omroepaan 16

Huizen

Tel: 02152 - 52958

Opgave uiterlijk voor 20 december a.s.. Bij voorbaat dank.

Frank

O N T V A N G E N L I T E R A T U U R

De Strandloper, Orgaan van de Ver. van Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk,
9e jrg. no. 3;

De trek over zee in de eerste helft van 1977 - Aankomstdata zomergasten 1977 -
Waarnemingen.

De Wulp, Periodieke informatie van de Ver. voor Vogelbescherming 's-Graven-
hage en omstreken, 8e jrg. no. 4;

Werkzaamheden - Agenda e.d..

Mededelingenblad KNNV, Vogelwerkgroep Amsterdam, 15e jrg. no. 3;

De Fuut als broedvogel in Waterland in 1977 - Waarneming van Noordse
Nachtegaal op de Diemerzeedijk - Inventarisatie Vogeleiland A'damse Bos 1977
- Idem golfterrein Duivendrecht - Waarnemingen in Noorwegen 1977 - Fiets-
tocht naar O. en N. Nederland - Waarnemingen.

De Fitis, Mededelingenblad van de VWG Haarlem, 13e jrg. no. 4;

Verdere broedvogelinventarisaties in AW-duinen in 1975 - Politieke partijen
over de jacht.

De Kruisbek, (voorheen de Braakbal), Ver.orgaan van de Vogelwacht Utrecht,
20e jrg. no. 4;

Afdeling Vecht- en Plassen opgericht - Broedvogeltelling Kraaijenbos
(Utrecht), Sandwijck (De Bilt) 1976 en Rijnhuizen (Nieuwegein) 1977 -
Enkele notities over de roofvogeltrek (Nederland) - Waarneming van een
Breedbekstrandloper nabij de Blocq van Kuffeler.

Vanellus, Tweemaandelijks tijdschrift van de Bond van Friese Vogelwachten,
jrg. 39, no. 4;

Inventarisatie reservaat bij Tzum 1977 - achteruitgang! - Verslag van de
wachten over 1976 - Futen varia II (balts tc.) - Waarnemingen van
Visarend.

De Pieper, Maandblad VWG Noord-Hollands Noorderkwartier, jrg. 16, no. 5;

Roofvogelstand in de Amsterdamse Waterleidingduinen 1976 - Winterwaarne-
mingen van de Zwartkop - Excursieverslag Texel.

Idem, jrg. 16, no. 8/9;

Het waarnemen van zeevogelbewegingen aan de Hondsbossche Zeewering - Kleine
Klaepster in polder het Grootslag.

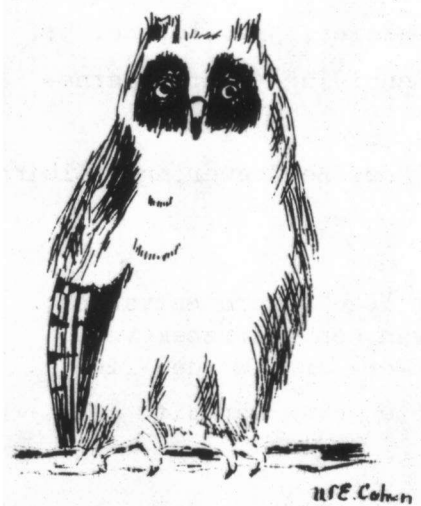
Van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels werd ontvangen:
Verkeersslachtoffers onder de fauna, resultaten van een onderzoek van
1 september 1973 tot 1 januari 1976 door D.A. Jonkers en G.W. de Vries.

In de volgende Korhaan hopen wij een samenvatting te geven van dit
interessante onderzoek.

V E L D W A A R N E M I N G E N

Samengesteld door: Aart Bode

Bergeend	1 pr. 7 pul	}	13-06	Vaart Beresteinseweg, H' sum - 's-Graveland	J.M.Reinboud
	1 pr. 4 pul		}	13-06	Idem
Krooneend	8 ex.			17-09	Vijver Naarderbos
	1 ó	}	08-10	Vijver Naarderbos	idem
	3 oo				
	2 oo				
	2 oo	}	14-10	Vijver Naarderbos	J.v.Galen Last
Buizerd	1 ex.				
Wespendief	2 ex.		03-08	Knardijk	P.Dieperink/V.Muller
	1 ex.		27-08	Jagerspad, Laren	P.Dieperink
	1 ex.		10-09	Golflinks, H' sum	V.Muller
Havik	1 ó		24-04	Hengstenberg H' sum	Fam.Jonkers
Sperwer	1 ex.		04-08	Bijvanck, Blaricum	P.Dieperink
	1 ó		10-09	Hockeyvelden H' sum	idem
	1 ó		21-09	Westerheide, Laren	idem
	1 ó		30-09	Jagerspad, Laren	idem
Zwarte Wouw	1 ex.		10-08	Gooiersgr. Blaricum	V.Muller
				Vloog op 10 mtr. hoogte ZW-waarts	
Blauwe Kiekendief	1 ex.		20-08	Ogespoten terrein Naarderbos. Met kleine vogel als prooi in de klauwen!	R.v.Maanen/A.Pluister
				Bij Limiten	R.v.Maanen/A.Pluister
Boomvalk	1 pr.	}	20-08	aug-sept. Mauvezand	Dieperink/V.Muller
	1 pr.				
	2 juv.				
Roodpootvalk	1 ó		11-08	Eempolder-Nrd. v.Maanen/Pluister	
				Op + 15 mtr. 10 min. geobserveerd	
Waterral	min 3 ex.		16-10	Laarder Wasmeer	W.J.R.de Wijs
Reuzensterne	2 ex.		20-08	Ogespoten terrein Naarderbos	
				R.v.Maanen/A.Pluister	
Visdiefje	+ 20 ex.		10-09	Hilversum-Zuid	P.Dieperink
				Door de stormachtige wind kenne- lijk uit de koers geraakt ! Ze vlogen noord-west.	
Ransuil	1 pr.	}	28-04	Zwarte Berg. Broedgeval ontdekt door Jan Keuning. Op 9 mei ge- ringd door Jaap Taapken.	Fam. Heise en Jan en Kees Keuning
	5 juv.				
	1 pr.	}	03-05	Hoorneboegse hei. Broedgeval ook ontdekt door Jan Keuning. Op 18 mei geringd door Klaas Visser.	Fam. Heise en Jan en Kees Keuning
	4 juv.				

Gierzwaluw	2 ex.	07-09	Westerhei Laren	P.Dieperink
IJsvogel	1 ex.	29-08	Op golfbreker Naarderbos.	J.W.v.Galen Last
	1 ex.	25-09	Bij Gooiersgracht.	V.Muller
Kleine Bonte Specht	2 ex.	25-04	Landgoed Vechtlust	J.P.Seijffert
	1 ex.	21-09	Op hei achter Sterreboslaan te Huizen.	Conny Rosier
Zwarte Specht	1 ex.	24-04	Einde Gooi H'sum	D.A.Jonkers
Draaihals	1 ex.	16-09	Fouragerend in tuin bij Kerklaan 91 te Kortenhoef. Tweemaal op 6 à 7 mtr. kunnen bekijken.	Mevr. C.Oosterhuis
Wielewaal	1 ó	09-08	Eemnesserweg Blaricum	V.Muller
Zwartkop	1 pr.	Van 25-12-'76 tot 02-03-'77	in voor- en achtertuin van perceel V.Lijndenln. 10 te Loenen a/d Vecht. Aten alleen de bessen van Calicarpa. Andere bessen werden niet aangeraakt	J.P.Seyffert
Fluiter	1 ex.	06-05	T.o. Sanatorium Hoog Laren.	Conny Rosier
Tapuit	1 pr.	mei '77	Huizermaat. Broedgeval dat volkomen werd verstoord door op motoren rijdende jeugd. Andere verjaagde soorten: Strandplevier, Koekoek, Graspieper, Rietgors, Groenpootruiter etc.	Dieperink/Muller
Paapje	14 ex.	23-08	Oostermeent Blaricum	Dieperink
Roodborsttapuit	1 ó	26-09	Westerheide Laren	P.Dieperink
Kramsvogel	3 ex.	10-09	Zuiderheide. Overvliegend al tjakkend.	WJR.de Wijs/J.Winkelman
	21 ex.	11-09	Westerheide	J.E.Winkelman
	5 ex.	22-09	Westerheide	P.Dieperink
Keep	1 ex.	18-09	Hengstenberg H'sum	Fam.Jonkers
Goudvink	1 pr.	} 14-05	Hoogt van 't Kruis H'sum Broedgeval Jongen op 28-05 door Kl.Visser geringd.	Fam Heise en Ron Sprong
	2 juv.			
Kruisbek	1 ex.	18-09	Hengstenberg H'sum	Fam.Jonkers
Geelgors	1 ó	21-08	Lingenskamp Laren	P.Dieperink
Sneeuwgorst	1 ó	22-10	Pier Huizen. Op + 10 mtr. wargenomen door P. en H. Dieperink.	

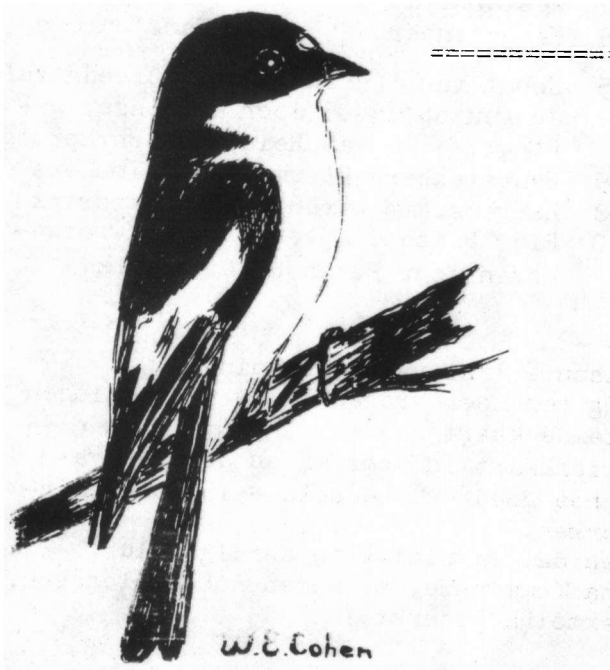
Tot zover in veel opzichten een interessante lijst van waarnemingen. Alle inzenders hartelijk dank. Mag ik nog een keer vragen om uw waarnemingen alleen in te zenden op de daarvoor bestemde kaartjes ? De waarnemingen van één soort op één briefkaart is voor mij en de archivariissen geen probleem, maar wel als u - hoe goed ook bedoeld - 15 waarnemingen op een briefkaart probeert te verwerken. Iemand moet het dan weer overschrijven en dat is niet zo'n aardige klus. Kaartjes kunt u aanvragen bij de Avifauna Kommissie, te weten Rob Moolenbeek, Arn. Voetlaan 14 in Ankeveen. Alvast hartelijk bedankt !

Waarnemingen uit de oude doos III.

door Rob Moolenbeek

Ditmaal de waarnemingen uit "Verslagen en Mededelingen der Nederlandsche Ornithologische Vereeniging nummer 1 t/m 6 en no. 7-8 dat verscheen als Jaarboekje der N.O.V."

Lepelaar	1905	Naardermeer	no.2, pp.12	"in ca. 10 jaar gedaald van 80 naar 25 bp., eigenaar verzoeken het vangen van Lepelaars, Purperreigers en Baardmannetjes en het rapen der eieren te doen tegengaan"
Gierzwaluw (1 ex.)	6.10.1905	's-Graveland	no.3, pp.31	"vergezeld van 2 Huiszwaluws"
Grote Gele Kwikstaart (1 ex.)	9.7.1906	Gooilust	no.4, pp.27	"s winters elk jaar"
Gele Kwikstaart (1 paar)	+5.9.1906	Gooilust	no.4, pp.28	"s winters herhaaldelijk daar"
Matkopmees (meerdere ex.)	jan.1907	Gooilust	no.4, pp.28	"hoogstwaarschijnlijk de noord-europese vorm P.atricapillus borealis"
Draaihals (1 ex.)	+30.8.1906	Craillose weg tussen Laren en 's-Graveland	no.4, pp.30	"langs weg met eikehout"
Tafeleend (2 bp.)	27.5.1906	onder Ned.den Berg	no.4, pp.36	"aan rand broedkolonie Kokmeeuwen en Visdiefjes"
Kuifeend (1 bp.)	2.6.1909	onder Ned. den Berg	no.7, pp.55	"nest 8 ei"
Lepelaar	17.5.1911	Naardermeer	no.8, pp.24-25	"2 nesten met resp. 7 en 6 ei"
Krooneend (3 ex.)	20.5.1911	Ankeveense Plassen	no.8, pp.26	"ook op 27 mei, 266 en 1 ♀"
Tafeleend (1 bp.)	20.5.1911	Spiegelpolder	no.8, pp.27	"nest 7 ei"
Bonte Vliegenvanger (1 ex.)	25.6.1911	Bussum	no.8, pp.33	"mogelijk broedgeval"

Lijst van adressen die u nodig kunt hebben

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : vacant
Secretaris : H.J. ten Brinke, Claudiagaarde 4, Bussum, tel. 14700
Penningmeesteresse : mej. A. van Leyden, Raboes 9, Laren, tel. 86091
postgiro VWG : 2529179

Leden - Deze leden zijn tevens kontaktpersoon voor de bij hun naam genoemde subgroep

Avifauna : R.G. Moolenbeek, Arn. Voetlaan 14, Ankeveen, tel. 62641
Nestkasten : H.W. de Soete, G. v. Amstelstr. 410, H'sum, tel. 10834
Excursies : mevr. L.J. Dwars-van Achterbergh, Prinsenstr. 15, H'sum
Eempolders : mej. A. van Leyden, Raboes 9, Laren, tel. 86091

Verdere contactadressen

Ringonderzoek : E.R. Osieck, Steffenshein 20, Laren, tel. 89720
Vogelcursus : mevr. C.C.M. Last-Hendriks, Mr. J.C. Bührmannlaan 46,
Ankeveen, tel. 035-42579
Contr. Vogelweg : D.G. de Witte, St. Annastr. 26, Naarden, tel. 42579
Opgeven excursies : C. de Rooy, Rading 80, Nw. Loosdrecht, tel. 02158-
1641 (na 18.00 uur) ;
Inzenden kopij : W.E. Cohen, Bezaan 8, Huizen, tel. 52128
Inzenden waarnemingskaartjes : A. Bode, Coehoornstraat 64, Hilversum

I N H O U D

pag. 84	Redactioneel
85-86	Programma
87	Bestuursmededelingen
88	Ervaringen van een cursist
89-90	Excursie Texel - Uitzonderlijk vroeg broedgeval van Bergeend
91-92	Thuis vogels kijken
93-96	Korhoenderrustgebied
97-99	Resultaten van de Roofvogel-telling 1977 - Oproep Roofvogel-telling 1978
100	Excursie Terschelling
101-102	Kijk uit, een Notenkraker!
103	Kraaien, Reigers en Zwanen waargenomen tijdens wintertelling Roofvogels 1977 - Oproep Waterhoen-telling
104	Ontvangen literatuur
105-106	Veldwaarnemingen
107	Waarnemingen uit de oude doos III
108	Adressen en Inhoud

N.B.: Inzenden kopij vóór 20 december 1977 aan:

W.E. Cohen, Bezaan 8 te Huizen

Houtsne de uit Joh. de Cuba, Hortus sanitatis
Mainz, Jac. Meydenbach, 1491
